

Nā Kānāwai Kalāualani

Kapi'olani Kula Nui Kaiāulu
Kalāhū, Kona, O'ahu

MOKUNA I. Nu'ukia, Ala Nu'ukia me Nā Lawena Waiwai

Paukū 1.01: Nu'ukia

Me nā loina, nā 'ike, a me nā lawena waiwai o nā 'ōiwi o Hawai'i ma ke 'ano hoe uli o ko Kapi'olani Kula Nui Kaiāulu, na ka 'Aha Kalāualani e ho'okele i nēia wa'a Kula Nui i mua.

Paukū 1.02: Ala Nu'ukia

'O ka ho'oholo i mua iā Kapi'olani Kula Nui Kaiāulu ma ke 'ano he kula nui kāko'o 'ōiwi ma nā 'ano ala Hawai'i like 'ole ke Ala Nu'ukia o ka 'Aha Kalāualani. Na ka 'Aha Kalāualani ma ke 'ano he 'aha pa'alula, kū'oko'a e ho'olako pono i nā ho'okō a ke Kula i nā Hawai'i.

1. E alaka'i i ke Kula ma ka ho'okō 'ana i nā pahuhopu laulā me nā pahuhopu hāiki o ka palapala Hawai'i Papa o Ke Ao.
2. Kāko'o, kōkua, loiloi, a ana i ke kūlike pono ma nā 'ōlelo a kākau ho'oholo a pau, e la'a me ka: mo'ohelu me ka ho'olālā kālā a me nā palapala noi kālā e pili iā Kapi'olani Kula Nui Kaiāulu ma ke 'ano he kula kāko'o 'ōiwi.
3. Ho'ona'auao i nā Papa Luna Ho'okele, nā Kumu, me nā Po'e Kōkua, Po'e Kāko'o e pili ana i nā 'ano mea like 'ole i kū i ka na'au o Nā Hawai'i, e komo pū nō ho'i i ke Ea Hawai'i, ka Mālama 'Āina, ka 'Ōlelo Hawai'i a me nā mea 'ē a'e he nui wale no nā Hawai'i ma ke Kula Nui.
4. Kauleo mau i ke Po'o Kula Nui a me kāna Papa Luna Ho'okele i nā loina, 'ike, lawena waiwai, a me nā 'ano kūpono like 'ole o nā Hawai'i.
5. E ho'okele i nā ho'okō a ke Kula Nui e mālama kūpono i nā Hawai'i ma nā ala ho'omōhala ha'awina, ke a'o aku a a'o mai, ke kūkulu alahahele, ka ho'olālā nui me na ho'olālā hāiki o ke Kula, ka 'āpono kula 'ia, ke kūkulu me ka ho'okō kulekele.

Paukū 1.03: Nā Lawena Waiwai

Ho'ohanohano 'ia ka ho'īlina a ka Mō'īwahine Kapi'olani e Kapi'olani Kula Nui Kaiāulu ma o kēia may lawena waiwai:

Kūpono: He pono, he 'oia'i'o, a he mōakāka ma nā pilina a pau.

Kuleana: He kuleana ko kākou a pau e kāko'o a kōkua i ka wā ma hope o nā haumāna, ke Kula Nui, ke Kaiāulu, ka 'āina, a me ke kai.

Mālama: Mālama a ho'omalū i ka 'ike kūpuna.

Kūloa'a: Kūpa'a ma hope o nā haumāna me ke kōkua a me ke kāko'o.

Kūlia: E ho'okumu i nā papa ha'awina kūpono i kūkulu i kumupa'a na kākou a pau e kū ha'aha'a a ha'ahēo a holo i mua.

MOKUNA II. Nā Lālā

Paukū 2.01: ‘Aha Lālā Laulaha

1. ‘O ka ‘Aha Lālā Laulaha nā kumu, ka po‘e kōkua, me ka po‘e hana o ko Kapi‘olani Kula Nui Kaiāulu a he mau kānaka Hawai‘i lākou.
2. He po‘e koho pāloka lākou a hiki iā lākou ke lilo i lālā o ka ‘Aha Mole.

Paukū 2.02: Kōko‘o

1. ‘O nā lālā kōko‘o nā lālā kōko‘o i ka Nu‘ukia, ke Ala Nu‘ukia, me nā lawena waiwai o ka ‘Aha Kalāualani.
2. ‘A‘ole lākou he po‘e koho pāloka a hiki ‘ole iā lākou ke lilo i lālā o ka ‘Aha Mole.

Paukū 2.03: Nā Kuleana o ka ‘Aha Kalāualani

1. Ma nā kau a pau, he pono nō ke komo pū i kekahi hālāwai a i ‘ole kekahi hanana a ka ‘Aha Kalāualani e mālama ai. Komo mau nā lālā Kalāualani i nā hālāwai a pau a ka ‘Aha Lālā Laulaha a lilo ho‘i i lālā o kekahi kōmike.
2. Ke hiki ‘ole ke hele kino, he kuleana ko ka lālā Kalāualani ma ka heluhelu ‘ia ‘ana o ko ka hālāwai mo‘o‘ōlelo a ka ‘Aha Mole me ka ‘Aha Lālā Laulaha.
3. He pono nā lālā ‘Aha Lālā Laulaha e koho paloka uila, ke ho‘olaha ‘ia.

Paukū 2.04: Ka Papa Inoa Lālā

1. Na ka Papakōnane e mālama i kekahi papa inoa ka‘a launa o nā lālā a pau o ka ‘Aha Kalāualani.

MOKUNA III. ‘Aha Mole

Paukū 3.01: Nā Lālā o Ka ‘Aha Mole

1. ‘Eku
2. Wae
3. Papakōnane
4. ‘Iako
5. Ama
6. ‘Ihoe
7. Kāhihika‘ale
8. Pani
9. Kīpū
10. Moamoa

Paukū 3.02: Ka Manawa o Ka Nohona ma Ka ‘Aha Mole

1. ‘Elua makahiki ka lō‘ihi o ka nohona ma ke ‘ano he lālā o ka ‘Aha Mole. Ho‘omaka ‘ia ka nohona lālā ma ka lā Mua o ‘Iulai a hiki aku i ka lā 30 o ‘Iune, ‘elua makahiki aku.
2. Hiki ke koho ‘ia mau manawa, ‘a‘ohe palena pau. Hiki i nā lālā ‘Aha Mole ke noho i ke kūlana like a i ‘ole kekahi kūlana ‘Aha Mole ‘ē a‘e me ka palena ‘ole, ke koho pāloka hou ‘ia.

Paukū 3.03: Nā Kuleana o ka ‘Aha Mole

Penei nā kuleana no nā lālā ‘Aha Mole pākahi a pau.

1. **‘Eku** – Na ka ‘Eku e wehe a kuhikuhi i ke ala kūpono no ka huaka‘i o ka wa‘a ma o ka mālama ‘ia ‘ana o ka Nu‘ukia, ke Ala Nu‘ukia, a me nā Lawena Waiwai ma nā ‘ano hanana like ‘ole a pau a ka ‘Aha Kalāualani. Eia iho nei nā kuleana o ka ‘Eku:
 - a. Hō‘oia a hā‘awi i nā ha‘ina kāko‘o ma nā nīnau e pili pū i nā Hawai‘i ma nā ala ka‘a‘ike Hawai‘i, ‘ike Hawai‘i a me nā ‘ano loina Hawai‘i ‘ē a‘e.
 - e. Ho‘olako i nā hana ho‘omōhala ‘ike Hawai‘i no nā kumu, po‘e kōkua me nā papa luna ho‘okele.
 - i. Nānā hou a pane aku i nā noi e pili pū i ke ka‘a‘ike Hawai‘i, ‘ike Hawai‘i me nā ‘ano loina Hawai‘i ‘ē a‘e.
 - o. Ho‘okō aku i nā hana ‘ē a‘e e kuhikuhi ‘ia aku e ka ‘Aha Kalāualani.
2. **Wae** – Na ka Wae e mālama i ka holo ‘ana o ka wa‘a ma o ka mālama ‘ia ‘ana o ka Nu‘ukia, Ala Nu‘ukia a me nā lawena waiwai ma ka ho‘omōhala ha‘awina, ke kāko‘o a kōkua haumāna, ke a‘o aku a a‘o mai, me ke kūkulu alaha no ke kaiāulu. Eia iho nei ke kuleana o ka Wae:
 - a. Hō‘oia a hā‘awi i nā ha‘ina kāko‘o ma nā nīnau e pili pū i nā Hawai‘i ma nā ala ho‘omōhala ha‘awina, a‘o aku a a‘o mai, kāko‘o a kōkua haumāna, me ka ho‘omōhala ‘ē a‘e.
 - e. Ho‘olako i ke Alaka‘ina me ke kāko‘o i nā kumu e ho‘omōhala ha‘awina me ka ma‘i‘o e pili pū i ka loina, ‘ōlelo, me ka mō‘aukala Hawai‘i.
 - i. Nānā hou a pane aku i nā noi e pili pū i ka ho‘omōhala ha‘awina, a‘o aku a a‘o mai, me ke kūkulu alaha.
 - o. Ho‘okō aku i nā hana ‘ē a‘e e kuhikuhi ‘ia aku e ka ‘Aha Kalāualani.
3. **Papakōnane** – Ka‘a‘ike ka Papakōnane no ka wa‘a ma o ka ho‘oka‘a‘ike ‘ia ‘ana o ka Nu‘ukia, Ala Nu‘ukia a me nā lawena waiwai ma waena o nā lālā o ka ‘Aha Kalāualani a me ke Kula Nui. Eia iho nei ke kuleana o ka Papakōnane:
 - a. Hō‘oia a hā‘awi i nā ha‘ina kāko‘o ma nā nīnau e pili pū i nā Hawai‘i ma nā alaha ho‘oka‘a‘ike a ho‘olaha no ka ‘Aha Kalāualani.
 - e. ‘O ka Papakōnane ke kākau‘ōlelo, a nona ke kuleana e palapala mo‘o‘ōlelo ma nā hālāwai o ka ‘Aha Mole me ka ‘Aha Lālā Laulaha a nāna nō ke kuleana e mālama i ka pūnaeweke a ka ‘Aha Kalāualani.
 - i. Nānā hou a pane aku i nā noi e pili pū i ka ho‘oka‘a‘ike.
 - o. Ho‘okō aku i nā hana ‘ē a‘e e kuhikuhi ‘ia aku e ka ‘Aha Kalāualani.
4. **‘Iako** – Na ka ‘Iako e ko‘o i ka wa‘a ma o ka mālama ‘ia ‘ana o ka Nu‘ukia, Ala Nu‘ukia a me nā lawena waiwai ma nā palapala ho‘olālā a me nā palapala ho‘olaha o ko Kapi‘olani Kula Nui Kaiāulu. Eia iho nei ke kuleana o ka ‘Iako:
 - a. Hō‘oia a hā‘awi i nā ha‘ina kāko‘o ma nā nīnau e pili pū i nā Hawai‘i ma nā alaha palapala ho‘olālā kula nui e la‘a me ke kūkulu hale hou, a me nā palapala ho‘olaha kula nui.
 - e. ‘O ka ‘Iako ka mea nāna e mālama a ho‘oponopono i nā palapala noi no ka nā‘ana ‘ia e ka ‘Aha Mole. Ho‘oka‘a‘ike i ka ‘ōlelo ho‘oholo i ke Kīpū a me ke kānaka nāna i noi. E hō‘ili‘ili i nā ‘ōlelo kāko‘o mai nā kōmike mai a ho‘olaha aku i ka ‘Aha Mole me ke Kīpū no ka hā‘awi ‘ia i ke Po‘o Kula Nui. Mālama a hahai i ka pane mai ke Po‘o Kula nui mai a hā‘awi aku i nā ha‘ina i ka ‘Aha Mole. Pane a hō‘ole ke kūpono.

- i. Nānā hou a pane aku i nā noi e pili pū i ka palapala ho‘olālā kula nui me nā palapala ho‘olaha kula nui.
 - o. Ho‘okō aku i nā hana ‘ē a‘e e kuhikuhi ‘ia aku e ka ‘Aha Kalāualani.
5. **Ama** – Na ke Ama e ho‘okaulike i ka wa‘a ma o ka mālama ‘ia ‘ana o ka Nu‘ukia, Ala Nu‘ukia a me nā lawena waiwai ma nā kulekele, nā ka‘ina hana a me ka ho‘omalua ma ke Kula Nui Kaiāulu. Eia iho nei ke kuleana o ke Ama:
- a. Hō‘oia a hā‘awi i nā ha‘ina kāko‘o ma nā nīnau e pili pū i nā Hawai‘i ma nā alaha kulekele a me ka ho‘omalua.
 - e. E mālama i nā ka‘ina hana o nā kānawai a ka ‘Aha Kalāualani. ‘O ke kuleana nui, e mālama i ke komo pū i ka ho‘omalua ‘ia o Kapi‘olani Kula Nui Kaiāulu no ka pono o ka lāhui Hawai‘i.
 - i. Nānā hou a pane aku i nā noi e pili pū i ke kulekele me ka ho‘omalua.
 - o. Ho‘okō aku i nā hana ‘ē a‘e e kuhikuhi ‘ia aku e ka ‘Aha Kalāualani.
6. **‘Ihoe** – He wahi noho kēia no ko kākou po‘e haumāna Hawai‘i ma ka wa‘a o ka ‘Aha Kalāualani. Koho pāloka ‘ole ‘ia kēia kūlana.
7. **Kāhihika‘ale** – Na ke Kāhihika‘ale e mālama i ka pono me ka lako o ka wa‘a ma o ka mālama ‘ia ‘ana o ka Nu‘ukia, Ala Nu‘ukia a me nā lawena waiwai ma ke kaulike o ka mo‘ohelu kālā, ka‘analako, a me ka ho‘olo palapala noi kālā i kūpono no nā Hawai‘i. Eia iho nei ke kuleana o ke Kāhihika‘ale:
- a. Hō‘oia a hā‘awi i nā ha‘ina kāko‘o ma nā nīnau e pili pū i nā Hawai‘i ma nā alaha mo‘ohelu kālā, ka‘analako, a me ka ho‘olo palapala noi kālā.
 - e. E mālama i ke ka‘a‘ike ‘ia o nā palapala noi kālā a pau e kākau ‘ia mai ‘ō a ‘ō o ke Kula Nui i pili pū i nā Hawai‘i o ke Kula nui, ke Kula Nui Kāko‘o ‘Ōiwi ma ke ala kūpono o ka Nu‘ukia me ke Ala Nu‘ukia o Kalāualani.
 - i. Nānā hou, ho‘oka‘ina a pane aku i nā noi e pili pū i nā noi ka‘alako i ho‘omōhala ‘ia e ke kōmike Mo‘ohelu Kālā i ka MH 2015. Mālama i nā waihona kālā a ka ‘Aha Kalāualani me ka Waiho Kālā o Ke Kula Nui o Hawai‘i.
 - o. Nānā hou a pane aku i nā noi e pili pū i nā kumu waiwai a me ka mo‘ohelu kālā.
 - u. Ho‘okō aku i nā hana ‘ē a‘e e kuhikuhi ‘ia aku e ka ‘Aha Kalāualani.
8. **Pani** – Na ke Pani e kū pani hakahaka no ke Kīpū ke hiki ‘ole iā ia ke ho‘okele i ka wa‘a ma o ka mālama ‘ia ‘ana o ka Nu‘ukia, Ala Nu‘ukia a me nā lawena waiwai e ke Kula Nui. Eia iho nei ke kuleana o ke Pani:
- a. Alu like pū me ke Kīpū e hō‘oia a hā‘awi i nā ha‘ina kāko‘o ma nā nīnau e pili pū i nā Hawai‘i ma nā alaha a pau i kū i ka Hawai‘i a me nā hanana i pili pū i ka ho‘okō o ke Kula nui iā Kalāualani ma ke ‘ano he kōmike kū‘oko‘a e kāko‘o i nā Hawai‘i.
 - e. E kū no Kalāualani ma nā hālāwai Pūko‘a a hā‘awi i ke ka‘a‘ike iā ‘Aha Kalāualani.
 - i. Komo pū i nā hālāwai Kenekoa Kumu ke pono a hāpai a ho‘oholo i ke Ala Nu‘ukia o ka ‘Aha Kalāualani, a ho‘oikaika i ka hana pū e kāko‘o i ke alaha o ka ‘Aha.

- o. E hālāwai a hana pū me ke Kīpū ma ka palapala ‘ana i ka papahana no nā hālāwai ‘Aha Mole a me ka ‘Aha Lālā Laulaha me ke ka‘ana aku i nā lālā o Kalāualani
 - u. Ho‘okō aku i nā hana ‘ē a‘e e kuhikuhi ‘ia aku e ka ‘Aha Kalāualani.
9. **Kīpū** – Na ke Kīpū e ho‘okele i ka wa‘a. Na ke Kīpū nō e hō‘oia i ka mālama kūpono ‘ia ‘ana o ka Nu‘ukia, Ala Nu‘ukia a me nā lawena waiwai e ke Kula Nui. Eia iho nei ke kuleana o ke Kīpū:
- a. Hō‘oia a hā‘awi i nā ha‘ina kāko‘o ma nā nīnau e pili pū i nā Hawai‘i ma nā alaha e pau i kū i ka Hawai‘i a me nā hanana i pili pū i ka ho‘okō o ke Kula nui iā Kalāualani ma ke ‘ano he kōmike kū‘oko‘a e kāko‘o i nā Hawai‘i.
 - e. He kuleana kona e noho ma ke ‘ano he lālā o ka Chancellor’s Advisory Council (CAC), Authorized Governance Organization, Pūko‘a Executive Council, a me ka UHCC Hawai‘i Papa o Ke Ao Committee.
 - i. Hele kino i nā hālāwai Chancellor’s Administrative Staff Team ke ‘ōkomo ‘ia kahi mea e pili pū i nā Hawai‘i ma ka papa kumumana‘o. He lālā ke Kīpū ma ka Chancellor’s Advisory Council, Authorized Governance Organization, Pūko‘a Executive Council, a me ka UHCC Hawai‘i Papa o Ke Ao i ho‘oikaika i ke alaha o ka ‘Aha Kalāualani.
 - o. Ho‘ākoakoa a alaka‘i i nā hālāwai o ka ‘Aha Lālā Laulaha a me ka ‘Aha Mole.
 - u. Kāmua a ho‘ouna i nā ‘ōlelo ho‘oholo i ke Po‘o Kula Nui Kaiāulu.
10. **Moamoa** – Na ka Moamoa e kauleo a ho‘omalua i ka wa‘a ma o ka mālama ‘ia ‘ana o ka loina Hawai‘i, ‘ike kūpona a me ka hana kahiko o Kalāhū, O‘ahu. He koho pāloka o ka ‘Aha Mole ko ka Moamoa. Na ke Kīpū e hāpai i ka inoa o ka Moamoa a na ka ‘Aha Mole e kāko‘o ma o ke koho pāloka. Pono ka ‘Aha Mole e koho hapanui i ho‘oholo i ke koho ‘ia ‘ana o ka Moamoa. Penei ke ‘ano o ka Moamoa:
- a. ‘Ike ‘Āina – He ‘ike kūhohonu kahiko o Kalāhū, O‘ahu ma o ke oli, mo‘o‘ōlelo a me nā ‘ano ‘ike Hawai‘i ‘ē a‘e.
 - e. ‘Ike Kūpona – Kūpa‘a i ka ‘ike kahiko a me nā lawena waiwai i hānai ‘ia e kekahi hanauna i kekahi hanauna.
 - i. ‘Ike ‘Ōlelo Hawai‘i - ‘O ka ‘ōlelo makuahine ka hoe uli a he ‘ike kūhohonu o ka ‘ōlelo me kona mau ‘ano like ‘ole.

MOKUNA IV. Nā Hālāwai: ‘Aha Mole me ka ‘Aha Lālā Laulaha

Paukū 4.01: Nā Hālāwai: ‘Aha Mole ma ka ‘Aha Lālā Laulaha

1. Ho‘okahi manawa o ka mahina e hālāwai ai ka ‘Aha Mole.
2. Ho‘okahi manawa o ke kau, ‘a‘ole e emi iho e hui ai ka ‘Aha Lālā Laulaha.

Paukū 4.02: Nā Ho‘olaha, Papahana, me ka Palapala Mo‘o‘ōlelo

1. Ma mua o ka ho‘omaka ‘ana o nā kau pākahi a pau, na ke Kīpū nō e ho‘oholo i nā lā, manawa, a me ka wahi e mālama ‘ia ai nā hālāwai.
2. E kau ‘ia ana ka papahana o ka hālāwai ma ka pūnaeweke Kalāualani, ho‘okahi pule ma mua o ka hālāwai ‘Aha Mole a i ‘ole ka hālāwai ‘Aha Lālā Laulaha.

3. Ke komo ka 'i'ini o kahi lālā e hāpai i kekahi mana'ō ma ka papahana, he 'elua pule ma mua o ka hālāwai o ka 'Aha Mole a i 'ole ka 'Aha Lālā Laulaha, ke kūpono.
4. Na ka Papakōnane e palapala mo'ō'ōlelo ma nā hālāwai 'Aha Mole a me 'Aha Lālā Laulaha a pau. A nānā nō e kau ma ka pūnaeweke 'Aha Kalāualani.

MOKUNA V: Nā Hana Ho'okō

Paukū 5.01: Nā Hana Ho'okō - 'Aha Kalāualani

1. Hiki ke hāpai 'ia ke noi ma nā hālāwai 'Aha Mole, 'Aha Lālā Laulaha a i 'ole ma o ka Palapala Noi Hana ma ka Pūnaeweke.
2. No nā noi holo i mua i pili pū i nā lālā holo'oko'a o ka 'Aha Kalāualani, e koho pālōka 'ia ana e ka 'Aha Lālā Laulaha i hele kino i ka hālāwai.
3. Inā he noi i hāpai 'ia e ka 'Aha Mole e pono i ke kōkua o ka Lālā Laulaha, e ho'ouna pono 'ia ana no ke koho pālōka pa'e'e me ka palena pau e koho pālōka 'ia.
4. Kau nā ho'oholo a pau i ke koho pālōka hapanui. He kanalima pakeneka me ho'okahi o nā koho ka hapanui. Na Kalāualani holo'oko'a e mālama i nā ho'oholo a pau.

Paukū 5.02: Nā Hana Ho'okō - 'Aha Mole

1. He 'elima lālā mole ka hapanui no kēia 'Aha Mole.
2. E 'ae 'ia ana kekahi ho'okō e ka 'Aha Mole ke loa'a ke koho hapanui. He kanalima pakeneka me ho'okahi o nā koho ka hapanui. Na nā lālā a pau o Kalāualani e mālama i nā ho'oholo a pau.

Paukū 5.03: Nā Palapala Noi Pane a 'Aha Kalāualani

1. Laulaha ka Palapala Noi Pane a 'Aha Kalāualani no ke kula holo'oko'a.
2. Hiki ke ho'opihapiha a ho'ouna i Palapala Noi Pane ma ka makahiki kula holo'oko'a.
3. Na ka 'Iako e mālama a ho'oponopono i nā palapala noi pane a ka 'Aha Kalāualani no ka nā'ana 'ia e ka 'Aha Mole.
4. E nānā 'ia ana nā palapala noi pane e ka 'Aha Mole ma nā hālāwai o nā mahina a pau. E 'ike 'ia ana ka holomua o ka palapala noi pane ma ka palapala mo'ō'ōlelo a ka 'Aha Mole. E hō'ike 'ia ana ka palapala mo'ō'ōlelo ma ka pūnaeweke 'Aha Kalāualani e ka 'Iako.
5. Na ka 'Iako e leka uila ana i ke kanaka nāna i noi i ka palapala noi pane i 'ike ke kanaka i ka holomua o kāna noi ma ka hālāwai 'Aha Mole.

MOKUNA VI: Nā Kōmike Kūikawā

Paukū 6.01: Nā Kōmike Kūikawā

Ke pono kekahi Kōmike Kūikawā, na ka 'Aha Kalāualani e ho'okumu.

1. Me ka 'ōlelo kūkā mai ka 'Aha Mole mai, na ke Kīpū e koho i ke po'ō a me nā lālā o ke kōmike kūikawā.

2. He kīko‘ī, he pahuhopu moakāka kā ka hana a ke kōmike kūikawa. Me ka ‘ōlelo kūkā mai ka ‘Aha Mole mai, na ke kīpū e kau palena pau ma ke kōmike kūikawā.
3. Na ke po‘o o ke kōmike kūikawā e hō‘ike i ka ho‘olomua ke kōmike ma nā hālāwai a ka ‘Aha Mole, ‘a‘ole na‘e ‘o ia he lālā koho pāloka o ka ‘Aha Mole.
4. ‘A‘ole e holomua ke kōmike kūikawā ma hope o ka manawa i kuhi ‘ia e ke Kīpū. Na ke Kīpū wale nō e ho‘olōkihi i ka hana a ke kōmike kūikawā. Ke hiki aku ke kōmike kūikawā i ka pahuhopu, e pau ana ke kōmike.
5. Inā ‘a‘ole i holo kūpono ka hana a ke kōmike kūikawā, na ke kīpū me ka ‘ōlelo kūkā mai ka ‘Aha Mole mai e ho‘opau i ke kōmike.
6. Aia nō ka ho‘opau ‘ia o ke kōmike kūikawā i ke Kīpū me ka ‘ōlelo kūkā mai ka ‘Aha Mole mai. ‘A‘ole pono ke koho na ka ‘Aha Lālā Laulaha.
7. Ke pono, hiki i ke kōmike kūikawā ke lilo i kōmike kūpa‘a. Aia nō kēia koho i ke Kīpū me ka ‘ōlelo kūkā mai ka ‘Aha Mole mai.
8. Ke lilo ke kōmike kūikawā i kōmike kūpa‘a, pono e ‘āpono ‘ia me he kanalima pakeneka me ho‘okahi koho, ‘o ia ho‘i ka hapanui o ka ‘Aha Lālā Laulaha a me ka ‘Aha Mole. E kāmua ‘ia ana ka pāku‘i ho‘ololi o ke kōmike kūpa‘a a e ‘āpono ‘ia ‘ana e ka ‘Aha Mole.

MOKUNA VII: Koho Pāloka

Paukū 7.01: Nā Koho Pāloka ‘Aha Mole me ke Kōmike Koho Pāloka

Na nēia kōmike e ho‘oholo i ka hāpai inoa, ka hana koho pāloka, a me ka hopena o ka ‘Aha Mole.

1. Kōmike Koho Pāloka
 - a. Na ke Kīpū me ka ‘ōlelo kūkā mai ka ‘Aha Mole mai e kuhi i ke Po‘o a me nā lālā o ke kōmike Koho Pāloka ‘Aha Mole.
 - e. Na ke kōmike Koho Pāloka ‘Aha Mole e ho‘okō i ke ka‘ina hana o ka hāpai inoa me ka hahai pū i ka Paukū 7.02 Kuhi Koho Moho, a pēlā pū me ke ka‘ina hana koho pāloka me ka ho‘olaha ‘ia ‘ana o ka hopena. Na ke kōmike Koho Pāloka ‘Aha Mole e ho‘oholo i ke ka‘ina hana no ka hāpai inoa, ka hana koho pāloka, me ka ho‘olaha ‘ana o ka hopena.
2. Moho Holo Kūpono
 - a. Me ka hahai like i ka Paukū 2.01: ‘Aha Lālā Laulaha - ‘o ka ‘Aha Lālā Laulaha a me nā lālā o ka ‘Aha Mole wale nō ka holo kūpono a koho pāloka ma ke Koho Pāloka.
3. ‘Aha Mole Holo Koho Pāloka
 - a. Ma o ka pāloka pa‘e‘e a i ‘ole ka pāloka pepa e ho‘oko pilikino ‘ia ai ke Koho Pāloka. E ho‘ouna ‘ia aku ana ka pāloka pa‘e‘e a i ‘ole ka pāloka pepa i nā lālā a pau o ka ‘Aha Lālā Laulaha a me ka ‘Aha Mole me ka palena pau no ka ho‘iho‘i ‘ia ‘ana o nā pāloka.
 - e. Na ke kōmike Koho Pāloka ‘Aha Mole e ‘ohi i nā pāloka pa‘e‘e a i ‘ole nā pāloka pepa a ho‘olaha aku i ka hopena i ka ‘Aha Lālā Laulaha a me ka ‘Aha Mole.
 - i. Na ka moho me ka hapanui o nā koho mai nā pāloka i ‘ohi ‘ia e lilo ana ke kulanana ma ka ‘Aha Mole. He kanalima pakeneka me ho‘okahi o nā pāloka ke ana o ka hapanui. E mālama ‘ia ana ka hopena o ke koho pāloka e nā lālā a pau o ka ‘Aha Kalāualani.

- o. Inā he pa‘i a he pa‘i, e koho pāloka hou ‘ia ana a loa‘a ka mea lanakila.
4. Papa Kuhikuhi Manawa Koho Pāloka
- a. Ma ke kau kupulau o nā makahiki helu pa‘ewa ana e mālama ‘ia ai nā koho pāloka.
 - e. E mālama ‘ia ana ke kāhea inoa a me ke koho pāloka ma mua o ka pau ‘ana o ke kau Kupulau o ka makahiki koho pāloka.

Paukū 7.02: Kuhi Koho Moho

Na nēia kuhikuhi e mālama i ke kaulike a me ke kūpono o ka holo koho moho.

1. No nā lālā o ka ‘Aha Lālā Laulaha a me ka ‘Aha Mole e kūpono no ka lilo i moho a i kanaka koho pāloka no ka ‘Aha Kalāualani.
2. Hiki i ka lālā kūpono ke koho i ho‘okahi wale nō moho no nā kūlana pākahi.
3. ‘A‘ole hiki ke koho no ka pono o ha‘i.
4. E huli ana ke Kōmike Koho Pāloka o ka ‘Aha Kalāualani i ho‘okahi moho ma ka ‘emi loa me ka pahuhopu he ‘elua a ‘oi no ke kūlana pākahi.
5. E ‘ae ‘ia ana nā moho koho e nā lālā ma ke ākea e hiki.
6. ‘A‘ohe palena nui o nā moho no nā kūlana pākahi.
7. Ke koho ‘ia kekahi moho no nā kūlana like ‘ole; hiki i ka moho ke koho ho‘okahi kūlana wale nō. Nāna e koho i ke kūlana e ‘ike ‘ia ana ma ka pāloka.
8. Na ke Alaka‘i o ke Komike Koho Pāloka o ka ‘Aha Kalāualani e hō‘oia lālā o nā moho pākahi me ka ‘āpono i kona makemake e lilo i moho.
9. Na ke Kōmike Koho Pāloka o ka ‘Aha Kalāualani e hā‘awi ana i ka papa inoa moho ‘āpono i ka ‘Aha Mole no ka hō‘oia hope. Hiki ke komo pū i ko ka moho mo‘omō‘ali a he ki‘i (ke loa‘a) a e leka uila ‘ia ana nēia mau mea i nā lālā o ka ‘Aha Kalāualani ma mua o ke koho pāloka.

Paukū 7.03: Nā Koho Pāloka Kūikawā

Inā he kūlana hakahaka kauwaena, e ho‘omaka ‘ia ana kekahi koho pāloka kūikawā e ka ‘Aha Mole me ka hahai pū i ka Mokuna VII: Paukū 7.01 me 7.02.

1. I ka loa‘a ‘ana o kahi noi ‘Aha Kalāualani, e ‘āpono ‘ia ana ke Koho Pāloka Kūikawā a e ‘ae ‘ia ana nā koho ma ka Hālāwai ‘Aha Mole a‘e.
2. Na ka moho me ka hapanui o nā pāloka ‘o ia ho‘i, he kanalima pakeneka me ho‘okahi o nā pāloka ka mea nāna e ho‘okō i ka manawa i koe o ia kūlana.

MOKUNA VIII: Ke Ana ‘Ia o Ka ‘Aha Kalāualani

Paukū 8.01: Ke Ana ‘Ia

1. ‘Elua makahiki a pau ma ke emi loa, e ana ‘ia ana ka hana kūpono o ka ‘Aha Kalāualani, Kīpū, a me ka ‘Aha Mole e ke Komike Ama.
2. E ana ‘ia ana ka hana a ka ‘Aha Kalāualani e nā lālā a pau o ka ‘Aha Kalāualani.
3. I ho‘omaika‘i mau i ke kūpono o ka ‘Aha Kalāualani ke kumu no ia palapala ana.

MOKUNA IX: Ka ‘Āpono me ka Ho‘oponopono Hou o nā Kānāwai Kalāualani

Paukū 9.01: Ka ‘Āpono

1. Na ke kōmike Ama e ho‘oponopono hou i ke Kānāwai me ka ‘ōlelo kūkā mai nā lālā o ka ‘Aha Mole a me ka ‘Aha Lālā Laulaha mai.
2. Na ke kōmike Ama e hā‘awi i nā ‘āpono o ke Kānāwai Kalāualani i ka ‘Aha Mole. Na ka ‘Aha Lālā Laulaha a me ka ‘Aha Mole o ka ‘Aha Kalāualani e ‘āpono i ka ho‘oponopono hou ‘ia.
3. ‘O ke koho hapanui ka mea e ‘āpono maoli ‘ia ke Kānāwai Kalāualani. He kanalima pakeneka me ho‘okahi o nā koho pāloka ka hapanui. Na nā lālā a pau o ka ‘Aha Kalāualani e mālama i nā ho‘oholo a pau.
4. Ke ‘āpono ‘ia e ka ‘Aha Lālā Laulaha a me ka ‘Aha Mole, e ho‘ouna ‘ia aku ana ke Kānāwai Kalāualani i ke Po‘o Kula nui no kāna ‘āpono.
5. Pono e loa‘a ka lā ‘āpono ma ka palapala Kānāwai Kalāualani. Ma ia lā ‘āpono e hahai ‘ia ana ke Kānāwai Kalāualani.
6. Kau ‘ia ke Kānāwai Kalāualani ‘āpono ‘ia ma ka pūnaewe‘e ‘Aha Kalāualani.
7. No nā ho‘oponopono a me nā pāku‘i ho‘ololi a pau i ke Kānāwai Kalāualani, pono e:
 - a. Hō‘oia ‘ia e ka nānā maiāu a Kalāualani e ka ‘Aha Lālā Laulaha a me ka ‘Aha Mole;
 - e. Hā‘awi palapala ‘ia i ke Kīpū;
 - i. Hō‘ike ‘ia i nā lālā o ka ‘Aha Kalāualani no ka nānā ‘ia me ka ‘āpono ‘ia; a
 - o. Pono e loa‘a ka hapanui, ‘o ia ho‘i, he kanalima pakeneka me ho‘okahi o nā koho pāloka.
 - u. Kau ‘ia nā pāku‘i ho‘ololi i ke Kānāwai Kalāualani i ka pūnaewe‘e ‘Aha Kalāualani.

MOKUNA X: Ka Pilina iā Pūko‘a me ke Kula Nui

No ka ‘Aha Kalāualani ka mana a me ka pono a pau ma ke ‘ano he Hui Palapala Ho‘okumu ‘Ia ma lalo o ka ‘Aha Pūko‘a, ka mea i ‘āpono ‘ia ma lalo o nā kānāwai o ka Papa O Nā Kahu Kula O Ke Kulanui. Kāko‘o ‘o ‘Aha Kalāualani i nā kulekele a me nā pahuhopu o ka ‘Aha Pūko‘a.

‘ĀPONO ‘IA E

Kapulani Landgraf
Kapulani Landgraf, Kīpū, ‘Aha Kalāualani

20 Feb 2020
Lā

Louise Pagotto
Louise Pagotto, Po‘o Kula Nui

9/20/2020
Lā

UA ‘ĀPONO ‘IA KE KĀNĀWAI KALĀUALANI E KA HAPANUI O NĀ LĀLĀ O KA ‘AHA KALĀUALANI

LĀ ‘ĀPONO ‘IA: 15 Feb 2020